

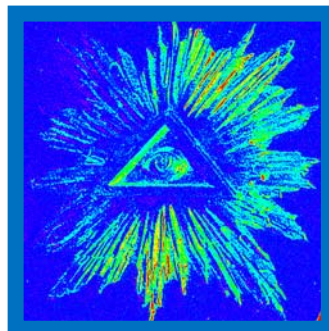
Skinnskattebergs kyrka

Schaktning för fjärrvärme

Arkeologisk antikvarisk kontroll

Prästgården 1:149
Skinnskattebergs socken
Västmanland

Ulf Alström



Innehåll

Sammanfattning.....	1
Inledning.....	2
Målsättning.....	2
Undersökningsresultat.....	3
Referenser	4
Kart- och arkivmaterial	4
Litteratur	4
Tekniska och administrativa uppgifter.....	4
Kartfigur.....	5

Utgivning och distribution:
Stiftelsen Kulturmiljövård
Stora gatan 41, 722 12 Västerås
Tel: 021-80 62 80
Fax: 021-14 52 20
E-post: info@kmmd.se

© Stiftelsen Kulturmiljövård 2011

Omslagsfoto: Treenighetssymbolen med Guds allseende öga. Bild från Baldakinen, Skinnskattebergs kyrka. (Foto och photoshop U. Alström.)

Kartor ur allmänt kartmaterial © Lantmäteriet. Ärende nr MS2006/01407.

ISBN: 978-91-7453-114-5

Västerås 2011.

Sammanfattning

Stiftelsen Kulturmiljövård har i samband med schaktningar för fjärrvärme till Skinnskattebergs kyrka utfört en arkeologisk antikvarisk kontroll. Den arkeologiska antikvariska kontrollen föranleddes av att det finns uppgifter om att ett flertal kyrkor skulle ha stått på den kyrkotomt som den nuvarande kyrkan står på.

I det 100 m långa, 1 m breda och 1 m djupa schaktet kunde inte några spår efter en äldre kyrka identifieras. Norr om långhuset och tornet påträffades byggnadsrester som använts som utfyllnad. Lagret dateras till och sätts i samband med kyrkobygget på 1860-talet.

Inledning

På grund av schaktningsarbeten vid Skinnskattebergs kyrka för anslutning till fjärrvärme har Stiftelsen Kulturmiljövård utfört en arkeologisk antikvarisk kontroll. Den antikvariska kontrollen utfördes 2011-10-13 efter ett beslut av Länsstyrelsen i Västmanlands län 2011-07-07 (dnr:431-2908-11).

Arbetet beställdes av Skinnskattebergs kyrkliga samfällighet som också bekostade den antikvariska kontrollen. Arbetet vid kyrkan samordnades av Svensk Klimatstyrning.



Figur 1. Skinnskattebergs kyrka hösten 2011. (Foto från SÖ U. Alström.)

Målsättning

Målsättningen med den arkeologiska antikvariska kontrollen var att dokumentera eventuella spår efter tidigare kyrkor som stått på samma kyrktoft.

Enligt Olof Grau som beskrev platsen 1754 revs den ”gamla” kyrkan 1647 i samband med att en ny kyrka uppfördes. Ytterligare ett årtal för kyrkobygge i Skinnskatteberg är 1588.

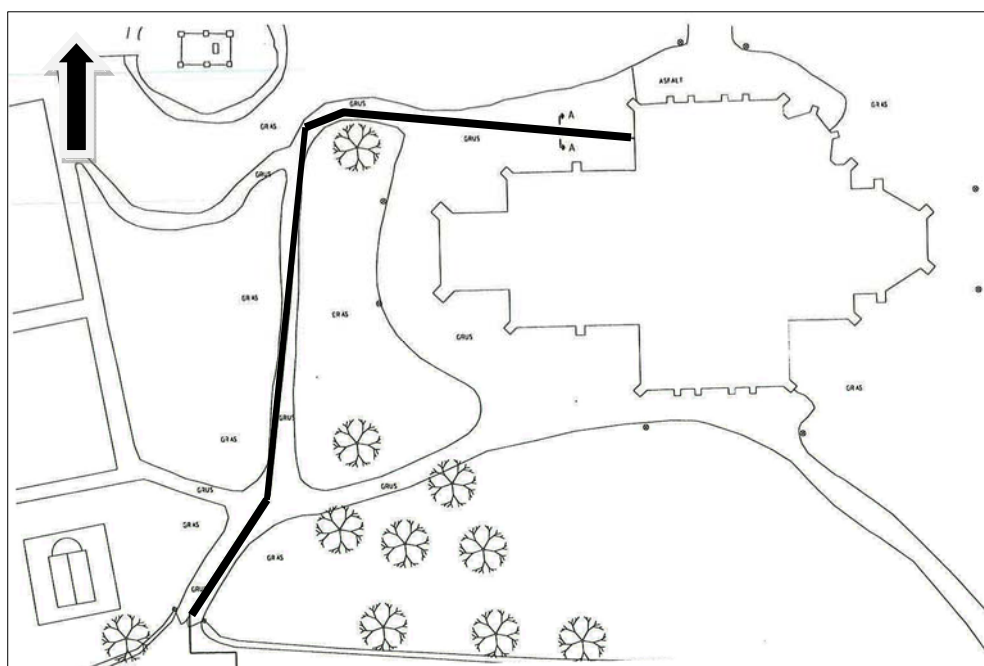
Kyrkan som nu står byggdes på 1860-talet. På tornet står årtalet 1863. Markeringen följer den lagparagraf som infördes i kyrkolagen från 1686 där man kan läsa i kapitel 27 § 1 som är ett tillägg från 1781: ”Vid alla nybyggnader av Kyrkor, skall årtalet, och under hvilken Konungs regering antingen blifvit uppbyggd eller utvidgad, öfver stora dörren inristad” (Berggren, 1982, Grau, 1754, Kyrkolagen 1856 tredje upplagan).

Hur många kyrkor som byggts på Skinnskattebergs kyrkplats är tämligen oklart men Skinnskatteberg nämns redan 1365–67 som Skynzekkeberge som sedermera omvandlats till Skinnskatteberg vilket är en folketymologisk feltolkning enligt Ståhl (Ståhl 1985).



Figur 2. Skinnskattebergs kyrka 1754. (Efter Grau 1754, nytryck 1904).

Undersökningsresultat



Figur 3. Skinnskattebergs kyrka med fjärrvärmeschaktet markerat med svart streck. (Karta Svensk Klimatstyrning. Skala 1:800)

Den antikvariska kontrollen omfattade cirka 100 löpmeter schakt. Schaktbredd och schaktdjup var för det mesta cirka 1 m. Några enstaka större stenar orsakade att schaktbredden på ett par platser blev bredare. Det schaktade materialet bestod av morän där områden med silt och sand var insprängt. På krönet av kyrkbacken norr om långhusväggen och tornet låg byggnadsrester i form av tegel. Lagret har fungerat som ett fyllnadslager som låg i en grund svacka. Delar av buteljglas låg bland tegelfragmenten. Tidsmässigt kan de knytas till den kyrka som nu står. Glasfragmenten samlades inte in.

Referenser

Kart- och arkivmaterial

Ekonomiska kartan Skinnskatteberg 11F:68. Skala 1:20 000

Svensk Klimatstyrning Skinnskattebergs kyrka. Skala 1:800.

Litteratur

Berggren, B., 1982. Skinnskattebergs kyrka. I Kyrkorna i Västmanlands län. Västmanlands Nyheter. Västerås.

Grau, O., 1754. (Nytryck 1904). Beskrifning öfver Västmanland med sina städer, härader, och socknar. Västmanlands Allehanda. Västerås.

Ståhl, H. 1985. Ortnamn i Västmanland. Stockholm.

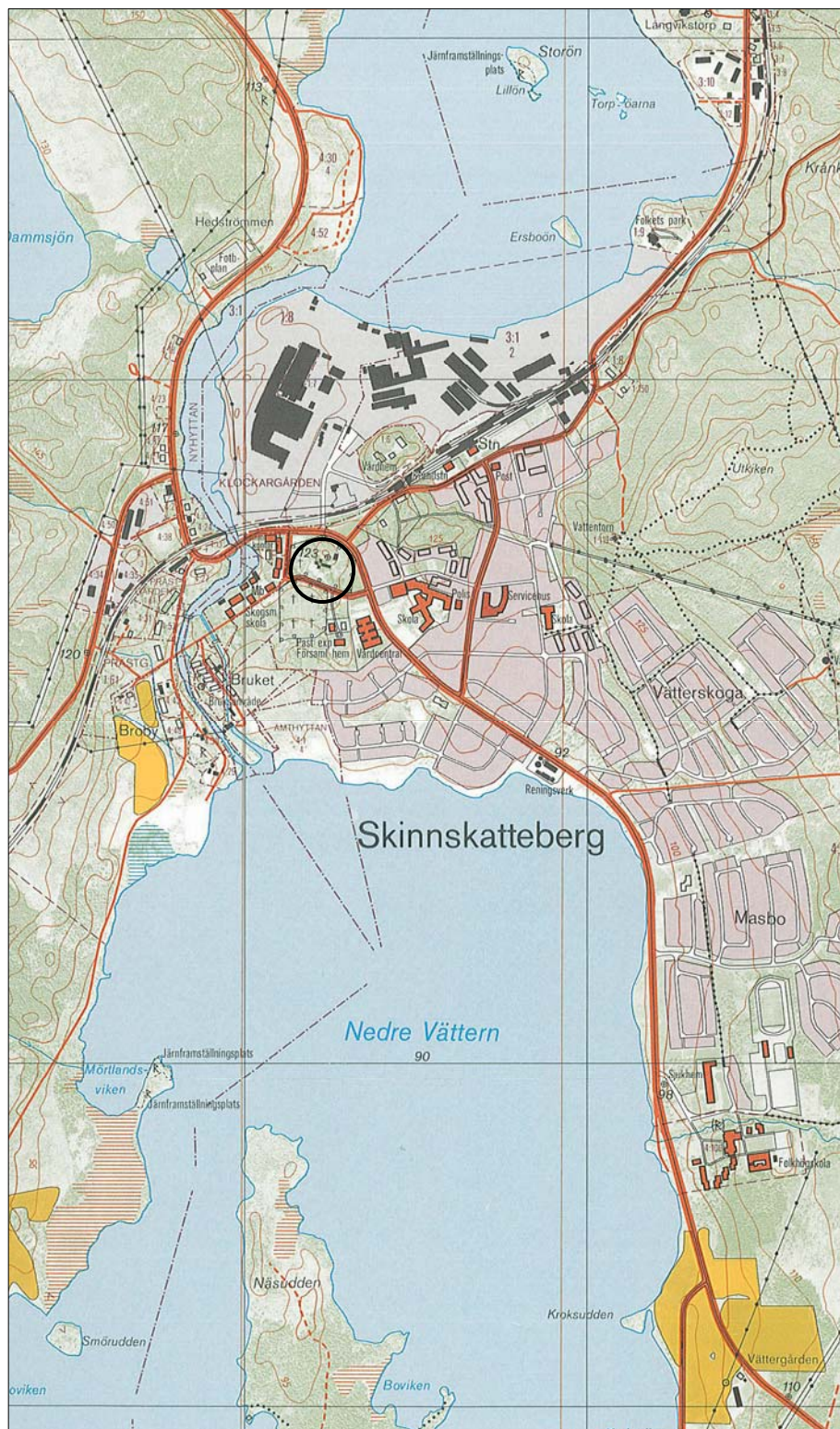
Sveriges kyrkolag af år 1686; med sedermera skedda förändringar och tillägg (tredje upplagan 1856).

Tekniska och administrativa uppgifter

KM projekt nr:	KM11098
Länsstyrelsen dnr, beslutsdatum:	431-2908-11 2011-07-07
Undersökningsperiod:	11-10- 3,13,21
Arkeologtimmar:	16,5 timmar
Exploateringsyta:	Cirka 100 löpmeter schakt
Personal:	Ulf Alström
Belägenhet:	Prästgården 1:149
Ekonomisk karta:	Skinnskatteberg 11F:68
Koordinatsystem:	SWEREF99 TM
Koordinater:	6632616 538367
Inmättningsmetod:	Manuell
Dokumentationshandlingar:	Samtligt dokumentationsmaterial återges i rapporten
Fynd:	Inga föremål tillvaratogs

Kartfigur

Kartor ur allmänt kartmaterial © Lantmäteriet Gävle. Ärende nr MS2006/01407.



Figur 1. Undersökningsplatsens läge markerat med en ring. Utdrag ur ekonomiska kartan. Skala 1:20 000.